

УДК 336.226

Вікторія Мінкович
Оксана КіндратVictoriya Minkovych
Oksana Kindrat**ПРОГРЕСИВНА ШКАЛА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ
ФІЗИЧНИХ ОСІБ ЯК ОСНОВА ФІСКАЛЬНОЇ
ЕФЕКТИВНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ****PROGRESSIVE SCALE OF TAXATION OF INDIVIDUAL INCOME
TAX AS BASIS OF FISCAL EFFICIENCY AND SOCIAL JUSTICE**

У статті досліджено доцільність упровадження прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб, проаналізовано зарубіжний досвід з цієї проблематики. Наведено обґрунтування необхідності упровадження прогресивного оподаткування доходів громадян на основі аналізу податкового навантаження, динаміки фіскальної достатності податку на доходи фізичних осіб, а також побудови економіко-математичної моделі.

Ключові слова: *прогресивна шкала оподаткування, податок на доходи фізичних осіб, податкове навантаження, фіскальна достатність, соціальна справедливість.*

Expediency of introduction of progressive scale of taxation of individual profits is investigated in the article, foreign experience is analysed in this range of problems. The necessity of introduction of progressive taxation of profits of citizens is brought on the basis of analysis of the tax loading, dynamics of fiscal sufficientness of income of individual taxes, and also construction of economically mathematical model.

Key words: *progressive scale of taxation, individual income tax, tax loading, fiscal sufficientness, social justice.*

Постановка проблеми. В умовах неефективності державного регулювання формування і розподілу податкових надходжень в економіці України, поглиблення майнового розшарування суспільства, надзвичайної важливості набуває вивчення удосконалення оподаткування доходів громадян. При цьому важливим моментом є забезпечення не лише фіскальної достатності податкових надходжень, але й реалізація принципу соціальної справедливості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні засади теорій оподаткування доходів фізичних осіб закладено найвідомішими світовими економістами: К. Вінселем, Е. Ліндалем, А. Лаффером, Дж. Міллем, Дж. М. Кейнсом, Л. Штейном, Ф. Нітті, Е. Саксом, А. Вагнером, А. Буковицьким, А. Соколовською та ін.

Вагомий внесок у дослідження цієї проблеми зробили такі вчені-економісти, як: О. Данілова, Т. Заревчанська, Ю. Іванов, Т. Кізима, А. Крисоватий, С. Юрій, В. Андрущенко, Л. Демиденко, І. Луніна, В. Мельник, О. Романенко, В. Суторміна, В. Федосов, В. Буряковський, В. Вишневецький, С. Кламбет, Л. Карпов, В. Карпова, О. Кухарева, І. Лютий, М. Романюк та ін.

Постановка завдання. Метою статті є з'ясування доцільності упровадження в Україні прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб на основі аналізу фіскальної достатності та забезпечення справедливого розподілу ВВП між громадянами.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах ринкової трансформації економіки України та забезпечення її соціальної зорієнтованості ключову роль відіграє реалізація ефективної податкової політики. Проте податки як важливий інструмент державного регулювання повинні відігравати й соціальну функцію, чим визначається стратегічна мета існування економіки та держави взагалі – задоволення суспільних потреб.

Досліджуючи доцільність упровадження прогресивної шкали оподаткування фізичних осіб, на нашу думку, слід враховувати соціальні аспекти податкової політики громадян. Так, на важливість і правильність даного підходу вказує вітчизняний дослідник Ю. І. Коровчук, який пропонує здійснити розмежування платників податку на доходи фізичних осіб на 3 такі групи:

1. «Формуючий» сектор суспільства (володіє джерелом доходу, з якого сплачує податки, за рахунок чого і формується значна частина бюджету і практично не використовує пільг).

2. «Споживаючий» сектор суспільства (не має джерела доходу, виступає лише споживачем бюджетних коштів, потребує значного соціального захисту).

3. «Паразитуючий» сектор суспільства (має значний «тіньовий» дохід і, водночас при перерозподілі споживає фонди, утворені «формуючим» сектором суспільства) [1, с.80].

Врегулювання конфлікту між цими секторами є основним положенням теорії економіки добробуту, що ґрунтується на критерії забезпечення суспільного добробуту шляхом врахування недосконалостей ринку та необхідності державного втручання, а також вивченні впливу окремих рішень та дій приватних осіб і державних установ.

Теоретичним підґрунтям суспільного добробуту в економічній теорії стали положення так званого оптимуму (за Вільфредо Паретто). Ключові аспекти концепції Паретто ґрунтуються на умові зростання суспільного добробуту одних людей без одночасного погіршення інших. Цей стан рівноваги забезпечується ідеальними соціально-економічними перетвореннями і відомий під назвою «умови ефективності за Паретто». Однією з головних умов оптимуму за Паретто є регулювання й ефективний розподіл доходів: будь-яка зміна економічної ситуації не може покращити стан одних людей чи фірм, не погіршуючи стану інших. В умовах розкошування меншості і перебування більшості за межею бідності, Паретто – оптимальним буде перерозподіл доходів «багатій меншості» на користь основної маси населення. У результаті цього загальна сума фінансових ресурсів не зменшиться, та й добробут суб'єктів бідної більшості зросте [1, с.81].

Вивчення проблеми упровадження прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб було б неповним без врахування іноземного досвіду. Так, в Канаді індивідуальні оподатковувані доходи громадян обчислюються як різниця між загальним доходом сім'ї і видатками на утримання непрацюючих членів сім'ї, страхові виплати на навчання та стажування, оплату консультацій податкового інспектора тощо. Громадяни з невисокими зарплатами розміром до 10 тис. 382 дол. на рік (865 дол. на місяць, що становить близько 7 тис. грн.) звільняються від прибуткового податку, а ті, хто отримав понад 128 тис., зобов'язані сплатити 29% свого заробітку до державної казни.

Застосовується прогресивність оподаткування і в Японії. Фізичні особи (наймані працівники та самозайняті особи) сплачують державний прибутковий податок за прогресивною шкалою, що має шість ставок – 5, 10, 20, 30, 40 і 50%, які нараховуються залежно від суми отриманого доходу. Нараховується також у разі отримання громадянином надприбутку, тобто доходу, що перевищує 30 млн. Наприклад, якщо японець за рік заробив більше 50 млн. єн (близько 4 800 000 грн.), то половину доведеться віддати на користь держави.

Крім того, оподаткування доходів найбідніших верст населення, що перевищують прожитковий мінімум, але не є великими, часто здійснюється за зниженими ставками. У Великій Британії – 10%, тоді як для найзаможніших існує ставка 50%. У Португалії – 10,5% і 42%, у Франції – 14,8% і 45,8% відповідно [2, с.355].

В Австралії функціонує 5 ставок податку. Люди, чиї доходи за рік – менше, як 6000 доларів, звільняються від оподаткування. Громадяни, доходи яких перевищують 180 тисяч доларів на рік, 45% свого доходу віддають у державний бюджет. У Великобританії існують такі ставки ПДФО: мінімальна (0% для річного доходу до 2440 ф.ст.), базова (20% для доходу 2440–37400 ф.ст.), максимальна (40% – понад 37400 ф.ст.). А з квітня 2010 р. було запроваджено ставку податку в розмірі 50% для доходів, які перевищують за рік 150 тис. ф.ст. [3, с.275].

У більшості країн з метою більш справедливого оподаткування доходів заможних громадян діють прогресивні ставки. Крім цього, для бідніших передбачена широка система вирахувань із доходу різної направленості. У Словаччині від прибуткового оподаткування звільняються особи, річний дохід яких не перевищує 4 тисячі євро на рік (близько 3500 грн. на місяць). При цьому розмір вирахувань може бути збільшений на певні суми видатків громадянина, наприклад, на оплату освіти.

У Нідерландах діє п'ять видів податкових вирахувань, що залежать від віку, кількості дітей, доходу батьків і відрізняються сумою, на яку дозволено зменшувати оподатковуваний дохід. Цікавим у податковій системі Нідерландів є те, що податковий дохід та відрахування на соціальне страхування становлять єдиний комбінований податок, який розраховується також

за прогресивною шкалою. Отже, найбільніше населення країн ЄС або взагалі не сплачує персональний податок, або сплачує невелику його частку, що є прикладом ефективного застосування принципу соціальної справедливості податкових систем [2, с.356].

В Україні ж заможні громадяни сплачують податок всього на 2% більше малозабезпечених, та й то лише з суми перевищення десятикратного розміру. Для порівняння, у 28-ми найрозвиненіших країнах світу середня ставка становить 36,25%. Так відповідно до ПКУ, доходи у вигляді заробітної плати, що підлягають оподаткуванню за підвищеною ставкою, повинні перевищувати 10-кратний розмір мінімальної заробітної плати за звітний податковий період. Так, наприклад, у 2013 р. (з 01.12.2012 р. до 01.01.2014 р.) розмір мінімальної заробітної плати – 1218 грн., тоді дохід, що підлягає оподаткуванню за ставкою 17% становить суму перевищення 12180 грн., при тому, що середня заробітна плата за 3 квартали звітного року відповідно до даних ДССУ становить 3235 грн. Така ситуація яскраво свідчить про те, що запроваджений підхід до своєрідного прогресивного оподаткування є малоефективним, оскільки незначний відсоток населення отримують доходи, що підлягають оподаткуванню за 17%, а основне навантаження несуть громадяни із низькими та середніми доходами [4, 5].

Значний вплив на фіскальну ефективність та особливо соціальні аспекти оподаткування доходів громадян має визначення неоподатковуваного мінімуму доходів. З метою оцінки його впливу потребує дослідження питання визначення співвідношення між мінімальною заробітною платою, яка підлягає оподаткуванню та прожитковим мінімумом. У більшості європейських країнах, зазвичай, саме прожитковий мінімум покладено в основу визначення сум неоподатковуваного мінімуму. В Україні після реформування механізму сплати податку з 2004 р. поняття неоподатковуваного мінімуму при оподаткуванні доходів фізичних осіб взагалі не застосовується. Результатом є те, що на сьогодні в Україні будь-які доходи фізичних осіб, незалежно від їх розміру, підлягають оподаткуванню [6, с.267].

Доцільність упровадження прогресивної шкали підтримують також науковці М. І. Петик та Н. Є. Токар, які пропонують такі ставки ПДФО: для осіб, що отримують доходи від одного до двох прожиткових мінімумів – 10%, від двох до трьох – 15%, від трьох до чотирьох – 17%, від чотирьох до п'ятьох – 19%, від п'ятьох до шістьох – 22%, дохід понад шість прожиткових мінімумів – 25% [6, с. 271].

Під час дослідження й аналізі цього питання важливим є факт вже наявного попереднього досвіду України у сфері прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб. Зокрема, протягом 1991-1992 рр. діяла прогресивна система оподаткування прибутку громадян за чотирма ставками – з 12 до 30%. У 1993–2003 рр. вже використовувалося 5 ставок, при цьому мінімальна – знизилася до 10%, а максимальна – зросла до 40%. Прогресивна система оподаткування доходів громадян використовувалася в Україні 11 років, а з 2004 року була замінена оподаткуванням за єдиною ставкою в розмірі 13% та з 2007 року – 15%.

Основним завданням переходу від прогресивного оподаткування до пропорційного було зменшення податкового навантаження на платників. Дійсно в 2004-2006 рр. рівень оподаткування ПДФО був значно нижчим порівняно з 2002-2003 рр. Проте з 2007 р. (з підвищенням ставки податку до рівня 15%) він стрімко зріс, що негативно позначилося на рівні життя саме тієї частини населення, заробітна плата у яких є єдиним джерелом доходів [7, с. 277]. В українському контексті, на нашу думку, загальний рівень податкового навантаження з ПДФО повинен зростати для того, щоб забезпечити виконання фіскальної функції, але за не за рахунок всіх платників податків загалом, а за рахунок осіб із високими доходами, що забезпечить виконання соціальної ролі ПДФО.

Противником прогресивного оподаткування виступає вітчизняний науковець О. В. Покатаєва, яка у статті «Доцільність упровадження прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб» зазначає, що упровадження прогресивної шкали на доходи фізичних осіб є недоцільним, оскільки величина «фактично сплаченого % з доходів фізичних осіб» (що розраховувалася як податкове навантаження з ПДФО) із запровадженням малопрогресивної ставки 17% зменшилась і в подальшому упровадження диференційованої прогресивної шкали призведе до менших (за потенційні) надходжень від ПДФО [8, с.240].

На нашу думку, це твердження є неправильним перш за все тому, що податкове навантаження з податку на доходи фізичних осіб (або як називає його автор – фактично сплачений % з доходів), що розраховується шляхом ділення надходжень від ПДФО на величину доходів громадян, перебуває в кореляційному зв'язку не лише із ставкою відсотка, а й

низкою інших чинників. Зокрема, Н. М. Левченко крім ставки %, виокремлює такі фактори: рівень доходів, джерело і характер походження доходів, розмір вільної від оподаткування частини доходу, структура та ефективність державних витрат, широта податкової бази, наявність податкових преференцій, рівень виконання платником податкових зобов'язань перед бюджетом, ухилення від податків і рівень податкового планування, перекладення податкового тягара, ступінь реалізації принципу рівності платників податків перед законом, рівень витрат на сплату податку [7, с.279].

Для детальнішого обґрунтування хибності цього погляду, здійснимо аналіз податкового навантаження з ПДФО в Україні за період 2004-2012 рр. (розрахунки представлені в табл. 1):

Таблиця 1. Податкове навантаження з ПДФО в Україні за період 2004-2012 рр.*

Роки	Дохід населення без соцвиплат, млн.грн.	Надходження ПДФО до Зведеного бюджету, млн. грн.	Ставка податку, %	Податкове навантаження по ПДФО, %
2004	169392	13213,3	13	7,8
2005	230097	17325,2	13	7,5
2006	288161	22791,1	13	7,9
2007	394249	34782,1	15	8,8
2008	525958	45895,8	15	8,7
2009	542244	44485,0	15	8,2
2010	677325	51029,3	15	7,5
2011	787637	60224,5	15; 17	7,6
2012	880253	74119,3	15; 17	8,4

*Розраховано авторами на основі: [4, 9]

Таким чином, величина податкового навантаження за аналізований період коливається в межах 7,5-8,8%, при цьому максимальне значення спостерігається у 2007 р., що може бути логічним результатом підвищення ставки ПДФО до 15%, тоді як після запровадження малопрогресивної ставки 17% величина податкового навантаження з ПДФО поступово зростає і становить 8,4% у 2012 р.

Визначимо частку ПДФО у загальній структурі податкових надходжень за аналізований період та значення абсолютного ланцюгового приросту надходжень з ПДФО (з врахуванням і без врахування інфляції) і результати проведених розрахунків представимо у табл. 2:

Таблиця 2. Частка ПДФО в загальній структурі податкових надходжень та абсолютний ланцюговий приріст ПДФО в період 2004-2012 рр.*

Роки	Загальна величина податкових надходжень, млн.грн.	Надходження ПДФО до Зведеного бюджету, млн.грн.	Частка ПДФО у загальній с-рі податкових надходжень, %	Індекс інфляції	Надходження ПДФО до Зведеного бюджету з урахуванням інфляції, млн.грн.	Абсолютний приріст ланцюговий ПДФО без врахування інфляції, млн.грн.	Абсолютний приріст ланцюговий ПДФО з урахуванням інфляції, млн.грн.
2004	59881,9	13213,3	27,0	112,3	11766	–	–
2005	76878,2	17325,2	30,5	110,3	15707	4112,2	3941
2006	115787,7	22791,1	27,2	111,6	20422	5465,9	4715
2007	161264,2	34782,1	21,3	116,6	29830	11991	9408
2008	227164,2	45895,8	21,1	122,3	37527	11113,7	7697
2009	208073,2	44485,0	15,9	112,3	39613	-1410,8	2086
2010	234447,7	51029,3	17,2	109,1	46772	6544,3	7159
2011	334691,9	60224,5	16,5	104,6	57576	9195,2	10804
2012	445454,3	74119,3	16,6	99,8	74268	13894,8	16692

*Розраховано авторами на основі: [9,10]

Як видно з табл. 2, величина надходжень від ПДФО зростає: з 13213,3 млн. грн до 74119,3 млн.грн. (без врахування інфляції), з 11766 млн. грн у 2004 р. до 74268 млн. грн у 2012 р. (з урахуванням інфляції). Проте частка ПДФО у загальній структурі податкових надходжень зменшилася, особливо під час кризи 2008 р. (15,9%). Найбільший абсолютний ланцюговий приріст ПДФО (з урахуванням інфляції та без) припадає на 2007 р., 2011 р. та 2012 р., що можна пов'язати зі змінами в законодавстві стосовно ставок ПДФО: у 2007 р. –

встановлення пропорційної системи зі ставкою 15%, 2011-2012 рр. – період після встановлення малопрогресивної ставки 17%.

Отже, на основі аналізу динаміки фіскальної достатності ПДФО в період 2004-2012 рр. видно, що особливий вплив на показник податкового навантаження з ПДФО мали такі чинники:

1) законодавчі зміни ставок податку в напрямі підвищення. Проте варто зважати на те, що податок як важливий інструмент державного управління повинен виконувати не лише фіскальну, а й соціальну функцію. Так, підвищення ставок ПДФО за пропорційної системи негативно впливає на рівень життя незаможних громадян, тоді як встановлення прогресивної системи забезпечує перекладання податкового тягаря на осіб із високими доходами (принцип соціальної справедливості) і водночас реалізацію фіскальної достатності надходжень податку на доходи фізичних осіб;

2) рівень інфляції.

Таким чином, можна стверджувати про необхідність підвищення рівня податкового навантаження з ПДФО (за досвідом зарубіжних країн), що в українському контексті можливе лише за умови зміщення податкового тягаря з менш забезпечених верств населення до заможних громадян завдяки впровадженню прогресивної системи ПДФО.

Із метою подальшого обґрунтування переваг та ефективності прогресивної системи оподаткування доходів громадян, а також визначення оптимальних диференційованих % ставок, спробуємо побудувати економіко–математичну модель на основі константи π , представивши лінійний зв'язок між ставкою податку та обсягом ПДФО за інших рівних умов, тобто за умови, що всі інші фактори впливу на показник обсягу податкових надходжень з ПДФО залишаються незмінними.

Так, податкову шкалу можна представити у вигляді числової лінійної прогресії. Числова прогресія – будь-який ряд, який складається з багатьох чисел, що мають одну й ту саму диференціацію. Формула арифметичної прогресії:

$a_n = a_1 + d(n-1) = a_2 + d(n-2)$ (1), де a_n – n -член прогресії, d – різниця або крок прогресії, n – порядковий номер n -го члена прогресії [11].

Вибрана нами податкова прогресивна шкала представлена рядом, другий член якого (a_2) дорівнює 10%. Різниця (d) = $\pi\%$; k – порядковий номер члена прогресії (кількість прожиткових мінімумів для працездатної особи), $k \in [2; n]$. При цьому, врахувавши досвід розвинених країн стосовно неоподаткованого мінімуму, для $k=1$ присвоїмо ставку ПДФО S_1 у розмірі 0%, а починаючи з $k=3$ кожен наступний член послідовності можна обчислити за формулою:

$$a_k = a_2 + \pi(k-2) \quad (2).$$

Отже, застосувавши цю формулу та підставивши дані стосовно розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи, отримуємо результати, що представлені в табл.3.

Таблиця 3. Обсяг ПДФО за ставками 15% і 17% та за розрахованою шкалою*

Кількість прожиткових мінімумів для працездатної особи	Обсяг податку при ставці 15% та 17%, грн.	Ставка податку за розрахованою шкалою, %	Обсяг податку за розрахованою шкалою, грн.
1	182,7	0	0
2	365,4	10	243,6
3	548,1	13,1	478,7
4	730,8	16,3	794,1
5	913,5	19,4	1181,5
6	1096,2	22,6	1651,6
7	1278,9	25,7	2191,2
8	1461,6	28,8	2806,3
9	1644,3	32	3507,8
10	1827	35,1	4275,2
11	2034,1	38,3	5131,4

*Розраховано авторами самостійно на основі [5]

Отже, обсяг податкових надходжень за умови впровадження прогресивної шкали ПДФО в результаті є набагато більшим, ніж при діючих нині ставках податку.

Графічно результати аналізу представлені на рис. 1.

Як бачимо з рис. 1, крім фіскальної доцільності (зростання обсягу податкових надходжень), забезпечується соціальна справедливість оподаткування, оскільки податковий тягар зміщується на більш заможні верстви населення (починаючи з 5 прожиткових мінімумів для працездатної особи).

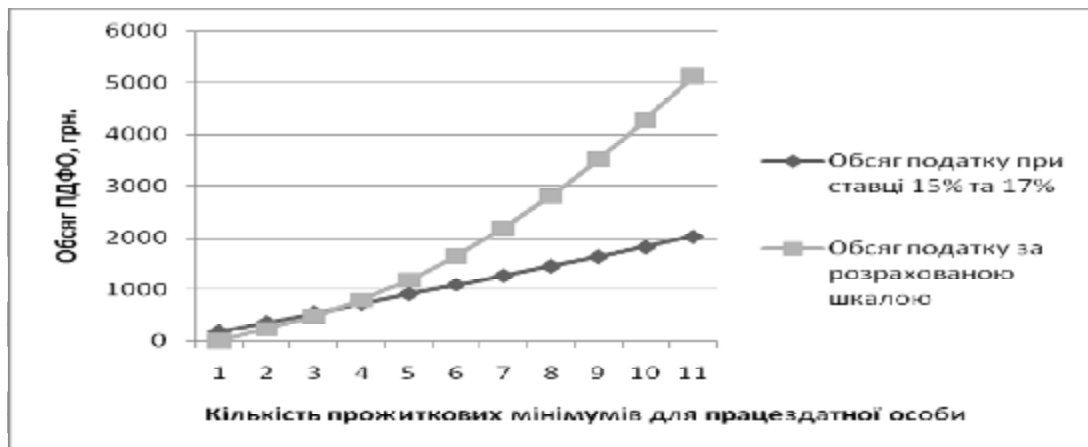

Рис.1. Зміна обсягу ПДФО в залежності від зміни шкали оподаткування

Висновки. Доцільність упровадження прогресивної шкали оподаткування на доходи фізичних осіб підтверджується численними теоретичними економічними здобутками та математичними і статистичними розрахунками. На основі врахування міжнародного досвіду та результатів дослідження з питань прогресивного оподаткування доходів громадян пропонуємо:

- запровадити в Україні неоподатковуваний мінімум громадян. Так, у більшості європейських країнах, зазвичай, саме прожитковий мінімум покладено в основу визначення сум неоподаткованого мінімуму.

- з метою виконання ПДФО не лише фіскальної функції, але й соціальної, запровадити прогресивну шкалу ПДФО. Для того, щоб забезпечити поступовий перехід до цієї системи і максимізувати податкові надходження, спочатку запровадити прогресивну шкалу стосовно доходу, який перевищує величину середньої заробітної плати, а згодом – диференційовані ставки стосовно доходу, меншого середньої заробітної плати.

Література

1. Коровчук Ю. І. Упровадження прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб як напрям забезпечення суспільного добробуту / Ю. І. Коровчук. //Науково-інформаційний вісник. – 2009. – №18. – С. 80–86.
2. Помулева В. М. Соціальні аспекти податку на доходи фізичних осіб: світовий та вітчизняний досвід / В. М. Помулева. // Сталий розвиток економіки. – 2013. – №18. – С. 354–357.
3. Пасічник Ю. В. Податок з доходів фізичних осіб у контексті прийняття Податкового кодексу: вітчизняні та зарубіжні реалії / Ю. В. Пасічник. // Сталий розвиток економіки. – 2012. – №11. – С. 272–276.
4. Публікація документів Державної Служби Статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.org/uk>.
5. Закон України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» №5515-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5515-17>.
6. Петик М. І., Токар Н. Є. Оцінка фіскальної ефективності податку з доходів фізичних осіб / М. І. Петик, Н. Є. Токар. // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – №22.4. – С. 267–272.
7. Левченко Н. М. Оцінка податкового навантаження на доходи громадян України / Н. М. Левченко // Сталий розвиток економіки. – 2012. – №11. – С. 276–280.
8. Покатаєва О. В. Доцільність упровадження прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних осіб / О. В. Покатаєва // Держава та регіон. – 2012. – № 3. – С. 235–242.
9. Офіційний портал Міністерства доходів і зборів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minrd.gov.ua>.

10. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/>.
11. Арифметична прогресія. Формули та приклади Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://yukhym.com/uk/matematika/204-arifmetichna-progresiya-formuli-ta-prikladi.html>.

References

1. Korovchuk Y.I. Introduction of progressive taxation of individual's profits as direction of providing of public welfare / Korovchuk Y.I. // Scientifically-informative announcer. – 2009. – №18. – P. 80–86.
2. Pomulyeva V. M. Social aspects of income individual's tax: world and home experience / Pomulyeva V. M. // Steady development of economy. – 2013. – №18. – P. 354–357.
3. Pasichnyk Y.V. Tax from the individual's profits in the context of acceptance of the Internal revenue code : home and foreign realities / Pasichnyk Y.V. // Steady development of economy. – 2012. – №11. – P. 272–276.
4. Publication of documents of Government Service of Statistics of Ukraine [Electronic resource]. Access : <http://ukrstat.org/uk>.
5. Law of Ukraine "On the State budget of Ukraine for 2013" №5515 –VI. [Electronic resource]. Access : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5515-17>.
6. Petyk M. I., Tokar N. Y. An estimation of fiscal efficiency of tax is from the individual's profits/ Petyk M. I., Tokar N. Y. //Scientific announcer NLTU of Ukraine. – 2012. – №22.4.– P. 267–272.
7. Levchenko N. M. An estimation of the tax loading is on the profits of citizens of Ukraine / Levchenko N. M. //Steady development of economy. – 2012. – №11. – P. 276–280.
8. Pokatayeva O. V. Expediency of introduction of progressive scale of taxation of individual's profits / Pokatayeva O. V. // State and region. – 2012. – № 3. – P. 235–242.
9. Official portal of Ministry of profits and collections of Ukraine [Electronic resource]. Access : <http://minrd.gov.ua>.
10. Official web-site of Ministry of finance of Ukraine [Electronic resource].Access : <http://www.minfin.gov.ua/>.
11. Arithmetic progression. Formulas and examples are the Electronic resource]. Access : <http://yukhym.com/uk/matematika/204-arifmetichna-progresiya-formuli-ta-prikladi.html>.

Мінкович Вікторія Тарасівна

Старший викладач інституту економіки та міжнародних відносин

Кіндрат Оксана Іванівна

Студентка 4 курсу інститут економіки та міжнародних відносин

ДВНЗ «Ужгородський Національний Університет»

Стаття надійшла до редакції 12.04.2014